T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2020/694
KARAR NO : 2020/773
KARAR TR:14.12.2020

ÖZET : Meydana gelen trafik kazasında oluşan zararlar nedeniyle ödendiği belirtilen tazminatın, kusuru oranında davalı kurumdan tazmini istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesigerektiği hk

KARAR

Davacı : D.Uluslararası Taş. ve Tic. Ltd. Şti.
Vekili : Av. İ.T.
Davalı : Karayolları Genel Müdürlüğü
Vekili : Av. E.E.A.

O L A Y : Davacı vekili dava dilekçesinde özetle; müvekkiline ait 31 ... ... plakalı aracın 42 ... ... plakalı vasıta ile 29.8.1999 tarihinde Sarayönü İlçesi'nde çarpışması sonucu R.Ö. ve K.Ö.'in vefat ettiği, çocuklar H. ve Y.Ö. için varisleri İ.B. tarafından Sarayönü Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2012/78 Esas - 2015/15 Karar sayılı dosya ile açılan maddi ve manevi tazminat davasının sonuçlandığı, kesinleşen mahkeme kararına göre kazanın oluşumunda davalı Karayolları Genel Müdürlüğü personelinin % 20 oranında kusurlu olduğu, kazayla ilgiliceza davasında Adli Tıp Kurumu Başkanlığı'nca yapılan kusur incelemesinde yol yapımı ile ilgili kuruluşun % 25 oranında kusurlu olduğunun saptandığı, sigorta şirketlerince yapılan ödemeler tenzil edildikten sonra kalan 227.754,63 TL'nin müvekkili şirket tarafından icra dosyasına ödendiğinden bahisle, kesinleşen kusur oranına göre yaptıkları ödemenin % 20'sinin karşılığı olan 45.551,00 TL'nin müvekkili şirkete 10.10.2018 tarihinden itibaren yasal faizi ve masrafları ile birlikte davalı kurumdan tahsiline, masraf ve avukatlık ücretinin karşı tarafa yükletilmesine karar verilmesi istemleriyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

SARAYÖNÜ ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ: E:2018/177 sayılı dosyasında "... Davacı Dablan Uluslararası Taşımacılık ve Ticaret Ltd. Şti. tarafından davalı kurum Karayolları Genel Müdürlüğü aleyhine açılan rücuen tazminat istemli davanın kabulü[ne] ..." dair verilen 24.10.2019 gün, K:2019/152 sayılı karara karşı yapılan istinaf kanun yolu başvurusu üzerine Konya Bölge Adliye Mahkemesi 3. Hukuk Dairesi'nce E:2020/213 sayı ile kaydedilen dosyada"... davacı vekilinin davalının kaza yerinde gerekli güvenlik önlemlerini almaması nedeniyle hizmet kusuruna dayalı olarak açılan davada uyuşmazlığın çözümünde idari yargı yolunun görevli olduğu gerekçesi ileHMK.'nın 114/1-b, 115/1-2 maddeleri gereğince dava dilekçesinin yargı yolu nedeniyle reddine karar verilmesi gerekirken esasına karar verilmesi doğru görülmemiştir.

Keza kabulü göre de; olayla ilgili olarak davalı idarenin söz konusu dosyanın tarafi olmaması ihbar edilen konumunda olması nedeniyle alınan kusur raporunun kendisini bağlamayacağı gözetilerek yeniden kusur raporu ve davacı tarafça ödenen tazminat miktarı gözetilerek rücuen tazmini gereken miktarın ne olduğu konusunda aktüerya bilirkişisinden rapor alınması gerekirken bundan zuhul edilmesi de doğru değimldir

Yukarıda açıklanan nedenlerle; davalı vekilinin istinaf kanun yolu başvurusunun 6100 sayılı HMK'nın 353/1-a-3 maddesi uyarınca kabulü ile ilk derece mahkemesi tarafından verilen kararın kaldırılmasına ..." dair kesin olmak üzere verilen 19.2.2020 gün, K:2020/277 sayılı karar üzerine Sarayönü Asliye Hukuk Mahkemesi'nce E:2020/42 sayı ile kaydedilen dosyada "... KTK'dan doğan sorumluluk davaları 85 ve devamı maddelerinde düzenlenen 'motorlu aracın işletilmesinin' sonucu doğan zararlar nedeni ile 'motorlu aracın işleteni ve bağlı olduğu teşebbüsün sahibinin' sorumlu olduğu davalardır. Yani KTK 106 gereğince Devlet ve diğer kamu kuruluşlarına ait motorlu araçların işletilmesi nedeniyle araç işleticisi sıfatıyla (KTK 85 gereğince) kamu idareleri ve kuruluşlarına karşı açılacaklar da dahil bütün araç sahibi ve işleticilerine karşı açılan davalar adli yargı kolunun görev alınana girmektedir. Buna karşın kamu idareleri ve kuruluşlarının trafik güvenliği ve düzenini sağlamak amacıyla gerek kendi kuruluş yasaları gerekse 2918 sayılı KTK'ya göre yürüttükleri hizmetlerin, kamu hizmeti niteliğini taşıması ve yukarıda sözü edilen KTK'da görevlendirilen kamu idare ve kuruluşlarının sorumluluklarına ilişkin her hangi bir düzenlemenin ayrıca KTK'da yer almaması dikkate alındığında, trafik düzeni ve güvenliği hizmetlerinden kaynaklandığı iddia edilen zararların tazmini istemiyle ilgili idarelere karşı açılan davalar idari yargı kolunun görev alanına girmektedir.

Buna karşılık 6100 sayılı HMK'nın 114.maddesinde dava şartları düzenlenmiş bulunmakla; dava şartları kamu düzeninden olup mahkemece davanın her aşamasında dikkate alınması gerekmektedir. Dava şartları ise tahdidi olarak 114.maddede sayılmakla birlikte adli yargı yerinin görevli olması da HMK 114 gereği dava şartı olarak düzenlenmiştir.Bu nedenle eldeki mevcut dava dosyasında adli yargının görevli olmaması ve dava şartı noksanlığı bulunması nedeniyle davanın usulden reddine ..." dair verilen 9.7.2020 gün, K:2020/115 sayılı karar 1.10.2020 tarihinde kesinleşmiştir.

Davacı vekili, aynı yöndeki taleple bu kez idari yargı yerinde dava açmıştır.

KONYA 2. İDARE MAHKEMESİ:2020/1211 sayılı dosyasında "... uyuşmazlığın görüm ve çözümünün adli yargı mercilerinin görev alanına girdiği sonucuna ulaşılmaktadır.

Nitekim; Uyuşmazlık Mahkemesi'nin 20.05.2019 tarih ve E:2019/350, K:2019/365 sayılı kararı dabu yöndedir.

Açıklanan nedenlerle; 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı merciinin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına, dava dosyası

ileSarayönü Asliye Hukuk Mahkemesi'nin E:2020/42 esas sayılı dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine, dosyanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesi'nin karar vermesine değin ertelenmesine, ..." 22.10.2020 tarihinde karar vererek 10.11.2020 gün ve E:2020/1211 sayılı yazı ile Mahkememize müracaat etmiş, başvuru 20.11.2020 tarihinde kayıt altına alınmıştır.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Burhan ÜSTÜN'ün Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 14.12.2020 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim Burak Cenk İLHAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava; meydana gelen trafik kazasında oluşan zararlar nedeniyle ödendiği belirtilen tazminatın, kusuru oranında davalı kurumdan tazmini istemiyle açılmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı belirtilmiştir.

Aynı Kanunun, "Karayolları Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri" başlıklı 7. maddesinde; "Karayolları Genel Müdürlüğünün bu Kanunla ilgili görev ve yetkileri şunlardır:

a) Yapım ve bakımdan sorumlu olduğu karayollarında can ve mal güvenliği yönünden gerekli düzenleme ve işaretlemeleri yaparak önlemleri almak ve aldırmak,

b) Tüm karayollarındaki işaretleme standartlarını tespit etmek, yayınlamak ve kontrol etmek,

d) Trafik ve araç tekniğine ait görüş bildirmek, karayolu güvenliğini ilgilendiren konulardaki projeleri incelemek ve onaylamak,

e) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında, İçişleri Bakanlığının uygun görüşü alınmak suretiyle, yönetmelikte belirlenen hız sınırlarının üstünde veya altında hız sınırları belirlemek ve işaretlemek,

f) Trafik kazalarının oluş nedenlerine göre verileri hazırlamak ve karayollarında, gerekli önleyici teknik tedbirleri almak veya aldırmak,

g) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında trafik güvenliğini ilgilendiren kavşak, durak yeri, aydınlatma, yol dışı park yerleri ve benzeri tesisleri yapmak, yaptırmak veya diğer kuruluşlarca hazırlanan projeleri tetkik ve uygun olanları tasdik etmek,

h) Yetkili birimlerce veya trafik zabıtasınca tespit edilen trafik kaza analizi sonucu, altyapı ve yolun fiziki yapısı ile işaretlemeye dayalı kaza sebepleri göz önünde bulundurularak önerilen gerekli önlemleri almak veya aldırmak,

j) Trafik zabıtasının görev ve yetkileri saklı kalmak üzere Bu Kanunun 13,14,16,17,18,47/a ve 65 inci maddeleri hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında suç veya ceza tutanağı düzenlemek; 47 nci maddenin (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen kural ihlallerinin tespiti halinde, durumu bir tutanakla belirlemek ve gerekli işlemin yapılması için en yakın trafik kuruluşuna teslim etmek,

k) Bu Kanunla ve bu Kanuna göre çıkarılmış olan yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapmaktır" hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan 2918 sayılı Kanun'un 19.1.2011 günlü Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır" denilmiştir.

2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3. Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nce yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir: "… Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden

kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…" (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

Anayasa'nın 158. maddesinin son fıkrasında "Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

Bu durumda, 2918 sayılı Kanun'un 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle davanın görüm ve çözümü adli yargı yerinin görevine girdiğinden, Konya 2. İdare Mahkemesi'nin başvurusunun kabulü ile Sarayönü Asliye Hukuk Mahkemesi'nce verilen 9.7.2020 gün ve E:2020/42, K:2020/115 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Konya 2. İdare Mahkemesi'nin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Sarayönü Asliye Hukuk Mahkemesi'nce verilen 9.7.2020 gün ve E:2020/42, K:2020/115 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 14.12.2020 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Burhan	Şükrü	Mehmet	Birol
ÜSTÜN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN